

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΤΑΞΗ: Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ Κείμενο 1

Η αγγλική και ο άλλες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο ενιαίος ευρωπαϊκός χώρος αποτελεί ήδη πεδίο δραστηριότητας, αλλά και ανταγωνισμού των γλωσσών. Από την εποχή της ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήρθε στην επιφάνεια και το πρόβλημα: πώς θα λειτουργήσει αποτελεσματικά ένας ενιαίος πολυπολιτισμικός οργανισμός, χωρίς να εμποδίζεται από τις γλωσσικές διαφορές. Με άλλα λόγια, πώς θα επιτευχθεί η επικοινωνία με παράλληλη διατήρηση της πολυφωνίας σε βαθμό που να επιτρέπει στον κάθε πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ασκεί το δικαίωμα χρήσης της μητρικής του γλώσσας;

Το πρόβλημα συνδέεται με ποικίλα θέματα οικονομικής ανάπτυξης, ευρωπαϊκής πολιτικής, αλλά και γεωπολιτικής. Το στοιχειοθετούν δύο κυρίως δεδομένα: το πρώτο είναι η επικράτηση της αγγλικής και το δεύτερο η ανάγκη διατήρησης όλων των γλωσσών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν και δεν είναι του παρόντος να αναπτύξουμε τους λόγους που συνηγορούν υπέρ της πολυφωνίας, αναφέρουμε μόνον ότι κάθε λαός με τη γλώσσα του δημιουργεί τον πολιτισμό του. Αν κινδυνέψει η γλώσσα του, τίθεται θέμα ύπαρξης του λαού ως ιδιαίτερης οντότητας με όλα τα επακόλουθα στην ικανότητα συνεισφοράς του στο ευρωπαϊκό σύνολο.

Η κυριαρχία, όμως, της αγγλικής αποτελεί πραγματικότητα. Από το ένα μέρος χρησιμοποιείται ως πλεονέκτημα και όπλο για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε ό,τι αφορά στον οικονομικό - πολιτικό ανταγωνισμό της σε επίπεδο παγκόσμιο. Από το άλλο μέρος, όμως, διαπιστώνεται ότι η εξάπλωση της αγγλικής γίνεται αναπόφευκτα σε βάρος όλων των άλλων γλωσσών της Ένωσης με ορατό τον κίνδυνο της μονογλωσσίας για την Ευρώπη. Συνεπώς, θα πρέπει να βρεθεί κάποια λύση που να εξισορροπεί τα συμφέροντα και τη λειτουργικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Χ. Παπαρίζος. (2004). Γλωσσική πολιτική και γλωσσική παιδεία, 208-209 Αθήνα: Gutenberg,(διασκευή).

Ο Ντίνος ο Γάλλος

[...] Ο Ντίνος γεννήθηκε, στις αρχές του εικοστού αιώνα, στην Αχαΐα, λίγο μετά από τον δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Δύσκολες εποχές για όλους και ειδικά μετά την Μικρασιατική Καταστροφή, η φτώχεια και η πείνα ήταν ένα καθημερινό βίωμα. Ο κόσμος συνέχιζε να πεινάει, μέχρι και την Κατοχή, χωρίς να υπάρξει καμία διαφορά. Πείνα είχε πριν την Κατοχή, πείνα είχε και μετά. Ένας ακόμα που μεγάλωνε σ' αυτές τις δύσκολες συνθήκες, ήταν και ο Ντίνος. Κατάλαβε από πολύ μικρός ότι είχε ένα ταλέντο. Να μαθαίνει με απίστευτη ευκολία ξένες γλώσσες και μάλιστα χωρίς να υπάρχουν γλωσσομαθείς στην περιοχή, για να του δείξουν τον τρόπο. Είχε ως βοηθήματα τις μεθόδους εκμάθησης ξένων γλωσσών «άνευ διδασκάλου», που τις δανειζόταν από τις ιδιωτικές βιβλιοθήκες της περιοχής.

Κατάπινε με πάθος τις μεθόδους στα χρόνια του μεσοπολέμου και έφθασε μέχρι την Κατοχή, να μιλάει πέντε ξένες γλώσσες, γιατί τόσα βιβλία μπόρεσε να βρει κι αυτά με μεγάλη δυσκολία. Ήταν σίγουρο ότι, αν έβρισκε δεκαπέντε μεθόδους, θα είχε μάθει άριστα δεκαπέντε γλώσσες. Ο Ντίνος μιλούσε και έγραφε σε Γαλλικά, Αγγλικά, Γερμανικά, Ιταλικά και Ισπανικά σαν να ήταν ντόπιος. Και όπως απέδειξε στο μέλλον, με την κατάλληλη προφορά. Όταν έβρισκε κάποιο ραδιόφωνο, έψαχνε στα βραχέα, για να ακούσει να μιλούν τις γλώσσες που μάθαινε και ίσως έτσι αποκτούσε και την προφορά της κάθε γλώσσας. Φανταστείτε την αξία του Ντίνου σε μια κοινωνία, που δεν μιλούσε καλά καλά ούτε Ελληνικά, και που οι εννέα στους δέκα υπέγραφαν με σταυρό.

[...] Του έβγαλαν παρατσούκλι και τον έλεγαν «Ο Ντίνος ο Γάλλος» γιατί η Γαλλική γλώσσα ήταν τότε η πιο δημοφιλής στην ελληνική κοινωνία και μάλιστα, οι «πολύφερτες» νύφες των πλουσίων, έπρεπε να γνωρίζουν Γαλλικά και πιάνο. Από την άλλη, η «Γαλατική» ευγένεια και η ευφράδεια που τον διακατείχαν, του έδωσαν αυτόν τον προσδιορισμό, που ήταν από τα σπάνια παρατσούκλια, που δεν είχε τίποτα το δεικτικό. Γι' αυτό με τα χρόνια το υιοθέτησε και ο ίδιος, υπογράφοντας τα γραπτά του. Μερικοί, ίσως από αυτούς που έβαζαν την υπογραφή τους με σταυρό, θέλησαν να τον υποβαθμίσουν στο επίπεδο ενός τρελού, αλλά ο Ντίνος δεν ήταν τρελός. Ήταν διαφορετικός, αλλά αυτά οι μικρές κοινωνίες της επαρχίας δεν τα συγχωρούν.

Τον βρήκε η Κατοχή, στην ηλικία των 23 ετών. Η περιοχή είχε Ιταλούς και Γερμανούς, με Ιταλό διοικητή. Τους άκουγε ο Ντίνος που μιλούσαν, τελειοποιώντας την εκμάθηση αυτών των γλωσσών. Οι ρουφιάνοι δεν τον άφησαν στη μοναχικότητά του και, όταν οι Γερμανοί ζήτησαν διερμηνέα, υπέδειξαν ως τον πιο κατάλληλο, τον «Ντίνο τον Γάλλο», που δεν μπαινόβγαине στην «κομαντατούρα», αλλά πήγαινε όταν τον χρειάζονταν και έφευγε αμέσως μετά, γυρίζοντας πάλι στην απομόνωσή του και στην ενασχόλησή του με τις ξένες γλώσσες. Πολλοί λένε ότι ο «Ντίνος ο Γάλλος», έσωσε πολλούς συντοπίτες του, από τα αντίποινα που ήθελαν να επιβάλλουν οι κατακτητές, τότε που σκότωσαν τον ανεψιό του στρατιωτικού διοικητή της περιοχής, του Ιταλού Τζιουζέπε. Ήταν κάτι που δεν υπερηφανεύτηκε ποτέ του, αν και αξιόπιστες πηγές υποστηρίζουν ότι είναι αλήθεια.

Στην κατοχή, αλλά και μετά, μπόρεσε και προμηθεύτηκε περισσότερες μεθόδους εκμάθησης και μέχρι το τέλος της ζωής του, λεγόταν ότι ο αριθμός των ξένων γλωσσών που μιλούσε απταιστως, ήταν τουλάχιστον δώδεκα, με τελευταία την Κινεζική. Το νοητικό του μέγεθος, δεν εξαντλείται μόνο στην απλή γνώση τώσων

γλωσσών, αλλά παίρνει τεράστιες διαστάσεις, αν αναλογιστούμε τα λόγια του καθηγητή κ. Μπαμπινιώτη, σχετικά με τον ορισμό μιας γλώσσας:

«Η ελευθερία που παρέχει κάθε γλώσσα, είναι ένα φάσμα επιλογών, λεξιλογικών, συντακτικών, γραμματικών, το οποίο προσφέρει στην οικοδόμηση της επικοινωνίας..., αφού γλώσσα είναι η σκέψη, ο πολιτισμός, η ιστορία, η παράδοση, η ιδιοπροσωπία και η ταυτότητα ενός λαού».

[...]

Κωνσταντίνος Α. Δελιγιάννης (Delis)-ελαφρώς διασκευασμένο

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Ποια άποψη εκφράζει το κείμενο 1 για τη θέση της αγγλικής γλώσσας στην Ευρωπαϊκή Ένωση; (50-70 λέξεις)

(10 μονάδες)

A2. α. Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία της τρίτης παραγράφου του κειμένου 1 (Η κυριαρχία...της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

(3 μονάδες).

β. Να επισημάνετε τον τρόπο ανάπτυξης και να αιτιολογήσετε την επιλογή του συντάκτη;

(7 μονάδες)

A3. α. Να επισημάνετε ποιες από τις παρακάτω προτάσεις του κειμένου χρησιμοποιούνται με κυριολεκτική και ποιες με μεταφορική σημασία:

1. «Ο ενιαίος ευρωπαϊκός χώρος αποτελεί ήδη πεδίο δραστηριότητας»
2. «Από την εποχή της ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήρθε στην επιφάνεια και το πρόβλημα»
3. «πώς θα επιτευχθεί η επικοινωνία με παράλληλη διατήρηση της πολυφωνίας;»

(3 μονάδες)

β. Να εντοπίσετε δύο λέξεις ειδικού λεξιλογίου.

(2 μονάδες)

A4. «Η κυριαρχία της αγγλικής αποτελεί πραγματικότητα.» Χρησιμοποιώντας την πρόταση ως θεματική να συντάξετε μια παράγραφο (60-80 λέξεων) με τον συνδυασμό μεθόδων της αιτιολόγησης και των παραδειγμάτων.

(10 μονάδες)

B. Με αφορμή το 1ο κείμενο, καλείστε να δημοσιεύσετε ένα άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου σας στο οποίο παρουσιάζετε την αναγκαιότητα εκμάθησης ξένων γλωσσών με επιχειρήματα και παραδείγματα από τη σύγχρονη ζωή, κυρίως των νέων. (350-400 λέξεις)

(30 μονάδες)

Γ1. Να εντοπίσετε στο απόσπασμα του κειμένου 2 μία μεταφορά και μία παρομοίωση και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους.

(4+4+2 μονάδες)

Γ2. Να σχολιάσετε τη χρήση των εισαγωγικών στις φράσεις «Ο Ντίνος ο Γάλλος» και η «Γαλατική» ευγένεια.

(4 μονάδες)

Γ3. Ο κ. Μπαμπινιώτης αναφέρει έναν ορισμό στο παρακάτω απόσπασμα «Η ελευθερία που παρέχει κάθε γλώσσα, είναι ένα φάσμα επιλογών, λεξιλογικών, συντακτικών, γραμματικών, το οποίο προσφέρει στην οικοδόμηση της επικοινωνίας». Να εντοπίσετε την οριστέα έννοια, το (προσεχές) γένος και την ειδοποιό διαφορά.

(6 μονάδες)

Δ. «Γλώσσα είναι η σκέψη, ο πολιτισμός, η ιστορία, η παράδοση, η ιδιοπροσωπία και η ταυτότητα ενός λαού». Να σχολιάσετε την παραπάνω φράση και να διατυπώσετε τη δική σας άποψη για την αξία της γλώσσας σε 100-150 λέξεις.

(15 μονάδες)